

DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1911-

16. april 2024

Representantforslag 118 S (2023-2024) om krav til erstatningskraft for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner

Jeg viser til brev fra Stortinget 21. mars 2024 vedlagt representantforslag 118 S (2023-2024) fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Ove Trellevik, Tina Bru, Ola Elvestuen og Sveinung Rotevatn.

Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen innføre teknologinøytrale krav om at petroleumsnæringen selv må bidra med erstatningskraft ved nye elektrifiseringsprosjekter.*

Hovedvirkemidlene for å få ned utslippene av klimagasser fra petroleumssektoren er kvoteplikt og CO₂-avgift. Selskapene står overfor svært høye utslippskostnader, og det er varslet at disse gradvis skal øke. Høye utslippskostnader gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen.

I planleggingen av nye utbyggingsprosjekter skal selskapene vurdere alternative løsninger for energiforsyningen, f.eks. gassturbiner, kraft fra land, havvind eller gasskraft med CO₂-håndtering. Dette gjelder også for prosjekter hvor formålet er å oppnå vesentlige utslippsreduksjoner fra produksjonen på et felt ved å legge om energiforsyningen på eksisterende innretninger. Økt bruk av kraft fra land er det tiltaket på en innretning/felt som reelt sett kan gi store utslippsreduksjoner frem mot 2030.

Reduserte utslipp med tilhørende kostnadsreduksjon gir lavere forventede driftskostnader, som trekker i retning av økt lønnsomhet ved fremtidig produksjon og dermed lengre forventet levetid. Reduserte CO₂-kostnader gir således muligheter for forlenget levetid og økt

verdiskaping for mange felt. I realiteten er derfor alternativet til omlegging til drift med kraft fra land fortsatt drift med utslipp og store kostnader til kvotekjøp og CO₂-avgift. Det kan føre til tidligere nedstenging av felt og infrastruktur enn det som er optimalt, og dermed til at samfunnsøkonomisk lønnsomme ressurser ikke produseres.

Kraft fra land innebærer store investeringer, og det er betydelige variasjoner i tekniske muligheter, kostnader og potensialet for utslippsreduksjoner knyttet til å forsyne ulike innretninger og landanlegg med kraft fra land. Nye kraft fra land-prosjekter er krevende for rettighetshaverne å beslutte fordi de innebærer store investeringer og har marginal lønnsomhet gitt forventede utslippskostnader. De innretninger som er billigst å bygge om er typisk allerede besluttet. De sentrale komponentene i lønnsomhetsberegningen ved prosjekter med omlegging til drift med kraft fra land på en eksisterende innretning er på inntektssiden økt netto gassalg og reduserte kostnader til CO₂-avgift og kvotekjøp, og på utgiftssiden betydelige investeringer og strømkostnader.

Et krav som foreslås i representantforslaget utfordrer den etablerte rollefordelingen mellom myndighetene og selskapene på norsk kontinentalsokkel, som består i at myndighetene setter generelle rammebetingelser for petroleumsvirksomheten, mens selskapene tar strategiske og bedriftsøkonomiske beslutninger. Dagens rollefordeling bidrar til god forvaltning av petroleumssressursene og til å maksimere meravkastningen/grunnrenten fra virksomheten på norsk kontinentalsokkel. Skulle en pålegge selskapene å investere i energiteknologier som selskapene ikke finner kommersielt lønnsomt, griper staten inn i disse beslutningene. På denne måten bryter dette alternativet med rollefordelingen mellom myndigheter og petroleumsselskapene, inkludert prinsippene for petroleumsskatten og SDØE.

Et krav om at petroleumsnæringen må «bidra med erstatningskraft» for å få godkjenning vil reise flere spørsmål knyttet til norsk energipolitikk, herunder likebehandlingsspørsmål.

Et krav om at rettighetshaverne i nye prosjekter med kraft fra land må bidra med erstatningskraft tilsvarende eget forbruk, vil innebære at kostnadene ved omlegging til drift med kraft fra land vil øke så lenge kostnaden ved «erstatningskraften» som må skaffes kommer fra løsninger som per i dag ikke er lønnsomme, f.eks. havvind eller gasskraftverk med CO₂-håndtering. Økte kostnader som følge av et krav om erstatningskraft vil øke kostnadssiden ved slike prosjekter og dermed redusere lønnsomheten, øke tiltakskostnadene og gjøre kraft fra land-prosjekter mer krevende å beslutte for rettighetshaverne. Et slikt krav vil derfor trekke i retning av gjennomføring av færre prosjekter med kraft fra land og dermed mindre utslippsreduksjoner.

Et slik krav vil føre til at nye utbyggingsprosjekter blir mindre lønnsomme fordi de pålegges en merkostnad til etablering av ny kraftforsyning. Et slikt krav vil føre til dårligere forvaltning av petroleumssressursene og lavere verdiskaping som en følge av at nye utbyggingsprosjekter ikke besluttes eller ved at eksisterende infrastruktur stenges ned for tidlig. Lavere verdiskaping gir lavere statlige inntekter fra petroleumsvirksomheten.

Det er staten som vil betale den klart største delen av kostnadene ved et slikt krav, ikke rettighetshaverne. Petroleumselskapene står i Norge overfor en samlet skattesats på 78 pst. på sitt overskudd. Dette betyr også at selskapene får fradrag for 78 pst. av sine kostnader i sin skattbare inntekt. I tillegg tilfaller 100 pst. av netto kontantstrøm fra SDØE-andelene staten. Både skattebetalinger og netto kontantstrøm fra SDØE-andelene går direkte inn på Statens pensjonsfond – utland (SPU). Staten vil som følge av dette gjerne bære mellom 80 og 90 pst. av ekstrakostnadene dersom rettighetshavere på kontinentalsokkelen skulle få et krav om å bygge ut ulønnsom kraftutbygging. De økte kostnadene ved kraftproduksjon vil føre til lavere innbetalinger til SPU.

Merkostnader til erstatningskraft kan føre til at prosjekter som gir utslippskutt ikke blir realisert og at det derfor heller ikke kommer ny kraftproduksjon. En videreføring av dagens politikk med en sak til sak-vurdering av kraft fra land-prosjekter kombinert med en offensiv satsing på utbygging av ny kraftproduksjon, inkl. havvind, vil derimot kunne levere både lavere utslipp og økt kraftproduksjon.

Jeg anbefaler derfor at Stortinget ikke ber regjeringen om å gjennomføre forslaget.

- 2. Stortinget ber regjeringen sikre at Petoros mandat bidrar til at selskapet tar sin del av ansvaret for at petroleumsnæringen møter kravene til erstatningskraft på norsk sokkel.*

Uttalelsen til dette delforslaget er utarbeidet i samråd med næringsministeren.

Petoro ivaretar i henhold til petroleumsloven og selskapets vedtekter de forretningsmessige forhold vedrørende statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE). Staten er eier i Petoro for å ha en god ivaretagelse av SDØE-andelene og slik høste grunnrente fra virksomheten på norsk kontinentalsokkel. Statens mål som eier er høyest mulig verdi og inntekter fra SDØE.

Petoro er rettighetshaver for de deltakerandeler selskapet forvalter på vegne av staten. I det enkelte interessentskap har Petoro rettigheter og plikter som deltaker i henhold til samarbeidsavtalen som regulerer samarbeidet i interessentskapet. Petoro opptrer således på forretningsmessig grunnlag og tar del i forretningsmessige beslutninger i de interessentskapene de deltar i. Dette gjelder også i vurderingen av beslutninger knyttet til planlegging og utbygging av nye felt og modifikasjoner på eksisterende felt, herunder spørsmål om omlegging til kraft fra land. Med de allerede besluttede tiltakene anslår Petoro at utslippene fra SDØE-porteføljen vil reduseres med nær 30 prosent innen 2030 sammenlignet med 2005. Petoro har, på forretningsmessig grunnlag og sammen med øvrige partnere, bidratt til at Gullfaks- og Snorre-feltene i dag forsynes med strøm fra flytende havvind (Hywind Tampen). Selskapet har også betydelig aktivitet knyttet til modning av ytterligere tiltak, som kan bidra til store reduksjoner i klimautslipp fra SDØE-porteføljen.

SDØE-ordningen, med Petoro som forvalter, fungerer godt og er svært viktig for statens inntekter fra petroleumsvirksomheten. Jeg legger til grunn at Petoro fortsatt bør følge opp sitt mandat om ivaretagelse av SDØE-andelene på forretningsmessig grunnlag.

Jeg anbefaler derfor at Stortinget ikke ber regjeringen om å gjennomføre forslaget.

- 3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som legger til rette for at også eksisterende kraftbehov og prosjekter som allerede har fått konsesjon til å hente kraft fra land, i større grad kan benytte seg av erstatningskraft som minimerer behovet for kraft fra land.*

Dette forslaget retter seg mot felt og infrastruktur som allerede har godkjente utbyggingsplaner og konsesjoner, og som har etablert eller er i ferd med å etablere kraft fra land-løsninger. Samtidig er det i stor grad staten som vil bære kostnadene – ikke rettighetshaverne – gjennom skattesystemet og SDØE-ordningen.

En utbygging av «erstatningskraft» til disse anleggene vil medføre betydelige kostnader for rettighetshaverne på disse feltene/infrastrukturen. Forslagsstillerne viser til havvind eller gasskraftverk med CO₂-håndtering som mulige løsninger. Dette er løsninger som per i dag ikke er ansett som lønnsomme.

Det er for investeringsvilligheten i Norge og i petroleumssektoren svært viktig med stabile og forutsigbare rammebetingelser. Innføring av et «tilbakevirkende» krav om at felt og infrastruktur som har godkjente utbyggingsplaner og konsesjoner skal bidra med erstatningskraft for den kraften de bruker vil bryte fundamentalt med dette. Et slikt krav vil i tillegg medføre alle de samme utfordringene som er beskrevet i mitt svar på det første forslaget.

Det fremstår som svært lite realistisk at rettighetshavere på disse feltene vil investere betydelige summer i ulønnsomme prosjekter uten støtte fra staten. I så fall vil det være mer målrettet å støtte utbygging av ny kraftproduksjon uavhengig av kraftbehovet på felt som allerede har en godkjent utbyggingsplan basert på drift med kraft fra land, slik vi i dag gjør på Sørliche Nordsjøen II.

Jeg anbefaler derfor at Stortinget ikke ber regjeringen om å gjennomføre forslaget.

- 4. Stortinget ber regjeringen utrede regler for tredjepartstilgang til infrastruktur for landstrøm, og utrede hvordan denne infrastrukturen best kan utnyttes for å legge til rette for mer kraftproduksjon offshore.*

Innretninger i petroleumsvirksomheten trenger stabil og kontinuerlig energiforsyning, og kan derfor ikke drives med havvind alene. Dersom en innretning skal forsynes med havvind må den også ha en annen fullverdig energiløsning på innretningen f.eks. gassturbiner eller tilknytning til kraftnettet på land.

Hywind Tampen, som kom i drift i fjor, er et eksempel på dette. Bruk av havvind direkte koblet til petroleumsinnretninger har også vært vurdert av rettighetshaverne på andre felt, men har til nå ikke vært mulig å realisere. Utbyggere av havvind vurderer en utbygging koblet opp mot Goliatplattformen.

Infrastruktur for drift av felt og infrastruktur i petroleumsvirksomheten med kraft fra land er typisk bygd ut eller bygges ut med en kapasitet tilpasset kraftbehovet på feltene/infrastrukturen. Kraft fra land-løsningen til Utsirahøyden ble planlagt med ekstra kapasitet slik at flere felt i området kunne ta denne i bruk. I tilfeller med ledig kapasitet i kraft fra land infrastrukturen kan andre felt/innretninger ta i bruk denne kapasiteten.

Infrastruktur for kraft fra land er regulert av petroleumsloven som bl.a. inneholder bestemmelser om tredjepartstilgang. «Forskrift om andres bruk av innretninger» (TPA-forskriften) regulerer dette nærmere.

Når det gjelder utbygging av havvind koblet til innretninger i petroleumsvirksomheten vil jeg komme tilbake til dette i oppfølgingen av anmodningsvedtak 914 (2022-2023) «*Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2024 legge frem tiltak for å elektrifisere offshore-installasjoner ved hjelp av havvind for å kutte klimagassutslipp.*» og anmodningsvedtak 836 (2022-2023) «*Stortinget ber regjeringen utrede forslag om hvordan elektrifisering av oljeinstallasjoner kan gjøres i forbindelse med utbygginger av havvind og erstatte kraft som er hentet fra land.*». Jeg vil i den forbindelse blant annet komme tilbake til klargjøringen knyttet til tilgang til infrastruktur for kraft fra land.

Med hilsen

Terje Aasland